

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตำรวจเป็นองค์กรภาครัฐ ที่มีความใกล้ชิดและอยู่กับประชาชนมากที่สุดองค์กรหนึ่ง มาอย่างยาวนาน ในปี พ.ศ. ๒๕๔๑ รัฐบาลมีนโยบายที่จะปรับปรุงกิจการตำรวจให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มีระบบการบริหารจัดการที่คล่องตัวเป็นอิสระภายในกรอบของกฎหมาย มีการกระจายอำนาจ และเปิดโอกาสให้สังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายตรวจสอบติดตามและให้ข้อเสนอแนะแก่ตำรวจอย่างเป็นระบบ จึงได้จัดทำร่างพระราชกฤษฎีกา โอนกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทยไปจัดตั้งเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ^๑ เป็นส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง และมีอำนาจหน้าที่ในการรักษาความมั่นคงภายในส่วนที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย และให้อยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี ด้วยมีวัตถุประสงค์หลัก ได้แก่ การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและตรวจสอบการบริหารกิจการตำรวจ ในรูปคณะกรรมการระดับชาติ ระดับกรุงเทพมหานคร และระดับจังหวัด

โดยกระจายอำนาจการบริหารงานไปยังหน่วยงานระดับพื้นที่ได้อย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาด มีเอกภาพในการปกครองบังคับบัญชาและอำนวยความสะดวกอย่างแท้จริง ตัดทอนภารกิจที่ไม่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมไปให้ส่วนราชการอื่น ที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรง^๒ เน้นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกระดับ และการกระจายอำนาจทางการบริหารไปให้หน่วยงานระดับภูมิภาคอย่างเต็มที่ นายกรัฐมนตรี โดยความเห็นชอบจาก คณะรัฐมนตรี จึงได้วางระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ พ.ศ. ๒๕๔๒^๓ กำหนดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจแห่งชาติ (กต.ตร.) เป็นองค์กรนโยบายตำรวจแห่งชาติ และให้มีคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจกรุงเทพมหานคร (กต.ตร.กทม.) และคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจระดับจังหวัด (กต.ตร.จว.) ตลอดจนกำหนดให้มีคณะกรรมการระดับสถานีตำรวจ (กต.ตร.สภ.) เป็นองค์กรที่นำนโยบายพัฒนา และการบริหารงานตำรวจไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุผลตามนโยบายระดับชาติที่กำหนด รวมทั้งนำความคิดเห็น และปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่

^๑ราชกิจจานุเบกษา, พระราชกฤษฎีกาโอนกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทยไปจัดตั้งเป็น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๑, (กรุงเทพมหานคร : ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๕ ตอนที่ ๗๓ ก, ๒๕๔๑), หน้า ๑๕.

^๒กองสารนิเทศ, ประวัติการก่อตั้ง กรมตำรวจ/สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ตำรวจ, ๒๕๔๐), หน้า ๖.

^๓ราชกิจจานุเบกษา, ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ พ.ศ.๒๕๔๒, (กรุงเทพมหานคร : ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๑๗ ง, ๒๕๔๒), หน้า ๗.

กลับขึ้นสู่กระบวนการกำหนดนโยบายระดับชาติให้สอดคล้อง กับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง โดยมีประชาชนเข้ามาเป็นกรรมการในคณะกรรมการทุกระดับ

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้มีการตรา พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗^๕ ขึ้นเพื่อเป็นกฎหมายบริหารราชการตำรวจโดยเฉพาะ ตามกฎหมายนี้ได้วางระบบการบริหารงานตำรวจโดยกำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ (ก.ต.ช.) เป็นองค์กรกำหนดนโยบายและมีคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจกรุงเทพมหานคร จังหวัด และสถานีตำรวจ (กต.ตร. กทม., กต.ตร.จังหวัด และ กต.ตร.สน./สภ.) ตาม “ระเบียบ ก.ต.ช.ว่าด้วยคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ พ.ศ.๒๕๔๙”^๖ ต่อมา มีการแก้ไข ปรับปรุงเป็น “ระเบียบ ก.ต.ช. ว่าด้วยคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐”,^๗ “ระเบียบ ก.ต.ช.ว่าด้วยคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๑”^๘ และ “ระเบียบ ก.ต.ช.ว่าด้วยคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๕๓”^๙ เพื่อให้ กต.ตร.เป็นองค์กรที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของตำรวจในพื้นที่ (ซึ่งได้แก่ กองบัญชาการตำรวจนครบาล และ กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ – ๙) ซึ่งกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดนครสวรรค์ (ภ.จว. นครสวรรค์) เป็นหน่วยงานในสังกัดของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๖ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่มีสถานีตำรวจในการควบคุมดูแลบังคับบัญชา รวม ๒๓ สถานี กระจายอยู่ตามพื้นที่ต่างๆ ทั้ง ๑๕ อำเภอ ในจังหวัดนครสวรรค์ เพื่อป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และรักษาความสงบเรียบร้อยให้กับสังคม โดยในแต่ละสถานีตำรวจก็จะมีคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ สถานีตำรวจภูธรฯ (กต.ตร.สภ.ฯ) ขึ้นตรงต่อ คณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจจังหวัดนครสวรรค์ (กต.ตร.จังหวัดนครสวรรค์) ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน โดยลักษณะงานของตำรวจเป็นงานที่เกี่ยวกับการป้องกันปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา รักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยของประชาชน ความมั่นคงของราชอาณาจักร และงานอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่องกัน เช่น การจัดและควบคุมการจราจร ดังนั้นการปฏิบัติงานของตำรวจจึงมีความเกี่ยวพันกับการดำเนินชีวิตประจำวันของคนในชุมชนต่างๆ ตลอด ๒๔ ชั่วโมง การปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจจึงมีผลกระทบต่อประชาชนโดยตรง ด้วยเหตุนี้จึงตั้งองค์กร กต.ตร. ขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม มีบทบาทสำคัญในการรักษาประโยชน์ของชุมชนและประชาชน เชื่อมโยงชุมชนกับตำรวจ

^๕ราชกิจจานุเบกษา, พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๗, (กรุงเทพมหานคร : ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๑ ตอนที่ ๑๘ ก, ๒๕๔๗), หน้า ๑.

^๖ราชกิจจานุเบกษา, ระเบียบ ก.ต.ช.ว่าด้วยคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ พ.ศ.๒๕๔๙, (กรุงเทพมหานคร : ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๓ ตอนพิเศษ ๓๑ ง, ๒๕๔๙), หน้า ๘.

^๗ราชกิจจานุเบกษา, ระเบียบ ก.ต.ช.ว่าด้วยคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐, (กรุงเทพมหานคร : ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔ ตอนพิเศษ ๑๐๗ ง, ๒๕๕๐), หน้า ๓๗.

^๘ราชกิจจานุเบกษา, ระเบียบ ก.ต.ช.ว่าด้วยคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๑, (กรุงเทพมหานคร : ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕ ตอนพิเศษ ๑๕๙ ง, ๒๕๕๑), หน้า ๑.

^๙ราชกิจจานุเบกษา, ระเบียบ ก.ต.ช.ว่าด้วยคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๓, (กรุงเทพมหานคร : ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๗ ตอนพิเศษ ๑๖๖ ง, ๒๕๕๓), หน้า ๓.

เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีและร่วมมือกันในการป้องกันชุมชนและประชาชนให้ปลอดภัยจากภัยอาชญากรรม และช่วยสนับสนุนตำรวจให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุผล แม้ กต.ตร. จะถูกกำหนดขึ้นให้เป็นองค์กรที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจในพื้นที่ก็ตาม แต่โดยที่องค์กร กต.ตร. เป็นองค์กรที่มีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

ดังนั้น จึงมีความเหมาะสมที่จะให้องค์กรนี้มีบทบาทในการเป็นแกนกลาง ในการตั้งชุมชนและท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม เป็นองค์กรที่สามารถสร้างความสมดุลให้กับสังคม เป็นเวทีที่ทุกภาคส่วนของสังคมมีโอกาสร่วมปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาของชุมชนและท้องถิ่นได้ดี ดังนั้น จึงได้กำหนดให้มีบทบาทภารกิจในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และกำหนดองค์ประกอบให้ทุกภาคส่วนมีตัวแทนอยู่ในองค์กร กต.ตร. ตามหลักการบริหารราชการแผ่นดินหรือหลักการปกครองว่าด้วยหลักการกระจายอำนาจปกครอง (Decentralization) โดยมีระเบียบบริหารราชการแผ่นดินเป็นตัวกำหนด และตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ กำหนดให้หน่วยงานราชการต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมทั้งการตรวจสอบใช้อำนาจอธิปไตยในระดับ แนวคิดของ โคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff) เป็นแนวคิดที่ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบมากที่สุด ซึ่งได้จำแนก ขั้นตอน หรือประเภทของการมีส่วนร่วมออกเป็นเรื่องของ การตัดสินใจ (Decisionmaking) การดำเนินการ (Implementation) ผลประโยชน์ (Benefits) และการประเมินผล (Evaluation)^๙ การมีส่วนร่วมเป็นการที่ประชาชนได้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม เริ่มตั้งแต่การที่ประชาชนเกิดจิตสำนึกในตนเองและถือเป็นภาระหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่ตนเองอยู่ ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินงาน ร่วมติดตามประเมินผล และร่วมรับผลประโยชน์^{๑๐}

นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนยังจัดการให้กระบวนการสื่อสารสองทางที่มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดการตัดสินใจที่ดีขึ้น และได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชน ซึ่งเป้าหมายของกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนก็คือ การให้ข้อมูลต่อสาธารณชนและให้สาธารณชนแสดงความคิดเห็นต่อโครงการหรือนโยบายรัฐ และมีส่วนร่วมแก้ปัญหาเพื่อหาทางออกที่ดีที่สุดสำหรับทุกคน^{๑๑} การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานหรือ การสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อใช้ในการปฏิบัติตามกิจกรรม การร่วมแรงร่วมใจทำกิจการใด ๆ นั้น มีหลักพุทธธรรมอันเป็นที่ยึดเหนี่ยวให้การทำงาน ความร่วมมือ ดำเนินไปเพื่อประโยชน์สุขของสังคมส่วนรวม ได้แก่ หลักสาราณียธรรม ๖ ธรรมที่เป็นที่ตั้งให้ระลึกถึง ธรรมเป็นเหตุให้ระลึกถึงกันหลักการอยู่ร่วมกัน

^๙ John M. Cohen and Norman T. Uphoff, *Rural Development Participation : Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation*, (Rural Development Committee Center for International Studies : Cornell University, 1981), p. 219.

^{๑๐} อรรถ ก๊กผล, “การบริหารจัดการการมีส่วนร่วมของประชาชน” ใน *คู่มือพลเมืองยุคใหม่*, พิมพ์ครั้งที่ ๓ (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๕๐), หน้า ๔๐.

^{๑๑} เจมส์ แอล เครตัน, *คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตัดสินใจของชุมชน*, (นนทบุรี : ศูนย์สันติวิธีเพื่อการพัฒนาประชาธิปไตย, ๒๕๔๓), หน้า ๑๙.

ทั้งนี้ เงื่อนไขสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน^{๑๒} ต้องเกิดจากความเต็มใจและความตั้งใจของประชาชนที่จะเข้าร่วมเพราะจะทำให้เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนในการแก้ไขปัญหา/ ตัดสินใจในเรื่องนั้นๆ รวมทั้งอยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาค ประชาชนมีสิทธิเท่าเทียมกับผู้เข้าร่วมคนอื่นๆ และมีขีดความสามารถที่จะเข้ามามีส่วนร่วมได้ ตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นระบอบการปกครองที่ประชาชนมีอำนาจสูงสุดคือ อำนาจอธิปไตย (Sovereignty) ในการปกครองประเทศ การปกครองตนเองของประชาชนดำเนินการโดยผ่านผู้แทนที่ประชาชนเลือกเข้าไปทำหน้าที่แทนตนตามบทบัญญัติที่มีไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ ซึ่งอาจสรุปหลักอำนาจอธิปไตยที่สำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยได้ ๓ หลักใหญ่ๆ ดังนี้ ๑) หลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน หมายความว่า ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุดของรัฐ ประชาชนจะเป็นผู้ตัดสินใจและกำหนดทิศทางความเป็นไปของพวกเขาเอง ๒) หลักอำนาจอธิปไตยโดยปวงชน หมายถึง การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองและการปกครอง ๓) หลักอำนาจอธิปไตยเพื่อประชาชน หมายถึง ผู้มีอำนาจในการบริหารประเทศและรัฐบาลที่มาจากประชาชนในระบอบประชาธิปไตยจะต้องเป็นผู้ที่กระทำเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนส่วนใหญ่

จากนโยบายการมีส่วนร่วมของประชาชนดังกล่าวข้างต้นและองค์ประกอบต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการวางแผนตัดสินใจ การร่วมดำเนินการ จัดสรรประโยชน์และการติดตามประเมินผล โดยบูรณาการกับหลักธรรมของพุทธศาสนาว่าด้วยหลักสาราณียธรรม ๖ เพื่อก่อให้เกิดรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของสถานีตำรวจภูธรในจังหวัดนครสวรรค์

๑.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพทั่วไป ปัญหาและอุปสรรคการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของสถานีตำรวจภูธรในจังหวัดนครสวรรค์

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของสถานีตำรวจภูธรในจังหวัดนครสวรรค์

๑.๒.๓ เพื่อนำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของสถานีตำรวจภูธรในจังหวัดนครสวรรค์

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ สภาพโดยทั่วไปและปัญหาอุปสรรคการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของสถานีตำรวจภูธรในจังหวัดนครสวรรค์ เป็นอย่างไร

๑.๓.๒ แนวคิด ทฤษฎีและหลักพุทธธรรมในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของสถานีตำรวจภูธรในจังหวัดนครสวรรค์ มีลักษณะอย่างไร

๑.๓.๓ รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของสถานีตำรวจภูธรในจังหวัดนครสวรรค์ ควรเป็นอย่างไร

^{๑๒} อรรถ กักพล, “การบริหารจัดการการมีส่วนร่วมของประชาชน” ใน คู่มือพลเมืองยุคใหม่, หน้า ๔๐.

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของสถานีตำรวจภูธรในจังหวัดนครสวรรค์ในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษา แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การบริหารงานตำรวจ และหลักสารานิยธรรม ๖ มาบูรณาการร่วมกัน คิดค้นรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของสถานีตำรวจภูธรในจังหวัดนครสวรรค์

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

๑. การมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนวคิดของ John M. Cohen and Norman T. Uphoff ประกอบด้วยการมีส่วนร่วม ๔ ด้าน ได้แก่ การตัดสินใจ (Decision Making) การดำเนินการ (Implementation) การรับผลประโยชน์ (Benefits) และการประเมินผล (Evaluation)^{๑๓}

๒. การบริหารงานของสถานีตำรวจ ด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม การรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของประชาชน การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด การจราจร การดูแลสาธารณสมบัติ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น^{๑๔}

๓. หลักพระพุทธศาสนา ได้แก่ สารานิยธรรม ๖ ประกอบด้วย เมตตาทายกรรม เมตตาวจีกรรม เมตตาโมกกรรม สาธารณโกศล สีสามัญญตา ทิฐีสามัญญตา

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากร/ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๑) ประชากร คือ คณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจสถานีตำรวจภูธรฯ (กต.ตร.สภ.ฯ) ใน ๒๓ สถานี ของจังหวัดนครสวรรค์ จำนวนทั้งสิ้น ๓๓๓ คน

๒) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้เชี่ยวชาญ พระสงฆ์นักวิชาการ นักวิชาการ เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ผู้นำท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น จำนวน ๒๓ รูป/คน

๓) ผู้ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้วิจัยได้ทำการสนทนากลุ่มเฉพาะกับ คณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจจังหวัดนครสวรรค์ (กต.ตร.จังหวัด) พระสงฆ์นักวิชาการ ผู้นำชุมชนฯ และนักวิชาการ จำนวน ๑๐ รูป/คน

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

สถานีตำรวจภูธร จำนวน ๒๓ สถานี ใน ๑๕ อำเภอ ของจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งสังกัดกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดนครสวรรค์ (ภ.จว. นครสวรรค์) กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๖ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

^{๑๓} John M. Cohen and Norman T. Uphoff, Rural Development Participation : Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation, p. 219.

^{๑๔} ราชกิจจานุเบกษา, ระเบียบ ก.ต.ช.ว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการส่งเสริมให้ท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๔๙, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, ๒๕๔๙), หน้า ๒๔.

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือน เมษายน ๒๕๕๗ ถึงเดือน มีนาคม ๒๕๕๘ รวมเวลา ๑๒ เดือน

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้มีความเข้าใจที่สอดคล้องเกี่ยวกับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของสถานีตำรวจภูธรในจังหวัดนครสวรรค์” ดังต่อไปนี้

รูปแบบ หมายถึง การจำลองหรือการย่อส่วน แนวความคิดหรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงเพื่อความเข้าใจที่ง่ายขึ้นและเข้าใจถึงสภาพที่แท้จริงอย่างลึกซึ้ง ในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของสถานีตำรวจภูธรในจังหวัดนครสวรรค์

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมของ กต.ตร. ทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านการตัดสินใจ ๒) ด้านการดำเนินการ ๓) ด้านการรับผลประโยชน์ และ ๔) ด้านการติดตามประเมินผลของ กต.ตร. ทั้ง ๒๓ สถานี ในจังหวัดนครสวรรค์

การบริหารงานของสถานีตำรวจภูธร หมายถึง ภารกิจ การงานด้านต่าง ๆ ของสถานีตำรวจ ที่ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วม ส่งเสริมสนับสนุนการบริหารงาน ประกอบด้วย ๑) ด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ๒) ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของประชาชน ๓) ด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ๔) ด้านการจราจร ๕) ด้านการดูแลสาธารณสมบัติ ๖) ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น ในส่วนราชการ สถานีที่ตั้ง ที่ทำการเพื่อควบคุมสั่งการ การบังคับบัญชาการทำงานของข้าราชการตำรวจในแต่ละสถานี แต่ละอำเภอ ในจังหวัดนครสวรรค์ และเป็นที่ทำการของคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ (กต.ตร.) สถานีตำรวจภูธรต่าง ๆ

หลักพุทธธรรม ได้แก่ หลักสาราณียธรรม ๖ เป็นหลักธรรมทางพุทธศาสนาที่ประยุกต์เข้ากับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน ได้แก่

เมตตากายกรรม หมายถึง ประชาชนช่วยเหลือกิจธุระของผู้ร่วมหมู่คณะด้วยความเต็มใจแสดงกิริยาอาการสุภาพ เคารพนับถือกัน ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

เมตตาวาจีกรรม หมายถึง ประชาชนช่วยแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ สั่งสอนแนะนำตักเตือนด้วยความหวังดี กล่าววาจาสุภาพ แสดงความเคารพนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง

เมตตา मनกรรม หมายถึง ประชาชนมีจิตที่ปรารถนาดี คิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ แก่กัน มองกันในแง่ดี ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

สาธารณโภคี หมายถึง ประชาชนเมื่อได้สิ่งใดมาโดยชอบธรรมแม้เป็นของเล็กน้อยก็ไม่หวงไว้แต่ผู้เดียว นำมาแบ่งปันผู้ที่อยู่ร่วมกัน

ศีลสามัญญตา หมายถึง ประชาชนมีความประพฤติสุจริตดีงาม ถูกต้องตามระเบียบวินัย ไม่ทำตนให้เป็นที่ยังเกลียดของหมู่คณะ

ทฤษฎีสамัญญา หมายถึง ประชาชนมีความเห็นชอบร่วมกัน ในข้อที่เป็นหลักการสำคัญที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและป้องกัน

๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๖.๑ ทราบสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของสถานีตำรวจภูธรในจังหวัดนครสวรรค์

๑.๖.๒ ทราบแนวคิดทฤษฎีและหลักพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของสถานีตำรวจภูธรในจังหวัดนครสวรรค์

๑.๖.๓ ได้รูปแบบตลอดจนปัญหาและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของสถานีตำรวจภูธรในจังหวัดนครสวรรค์

๑.๖.๔ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยประยุกต์ใช้กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของสถานีตำรวจภูธรในจังหวัดนครสวรรค์